

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Instellingsnummer 115055

Instelling Vrij CLB Deinze

directie Patrick D'OOSTERLINCK

adres Kattestraat 22 9800 DEINZE

telefoon 09-381.06.80

fax 09-380.19.47

e-mail info@vclbdeinze.be

website/URL www.vclbdeinze.be

Tijdstip doorlichting van 18 februari 2009 tot 20 februari 2009

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Dobbels Marleen

Teamleden De Paepe Guy
Vranken Martine

Externe deskundige(n) Van Keymeulen Wilfried
Vanderplasschen Wouter

Datum van bespreking met de directie/coördinatie 13 maart 2009

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	Begeleidingsaspecten in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	6
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	6
4	KWALITEITSPROFIEL	7
5	RESULTATEN	9
5.1	Regelgeving en begeleiding	9
5.2	Schoolloopbaan	11
5.3	Outcomes	12
5.4	Tevredenheid	12
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	14
6.1	Algemeen	14
6.2	Personeel	15
6.3	Logistiek	15
6.4	Onderwijskundig	15
7	STERKTES EN ZWAKTES	19
7.1	Relevante aspecten waarin het CLB goed is	19
7.2	Relevante aspecten die het CLB kan verbeteren	19
7.3	Relevante aspecten die het CLB moet verbeteren	19
8	ADVIES	20
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	21

1 INLEIDING

Van 18 februari 2009 tot 20 februari 2009 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van de voorwaarden voor erkenning, financiering en subsidiëring;
- de naleving van de regelgeving die op een CLB van toepassing is;
- de controle op de naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden.

2 RELEVANTE KENMERKEN

- CLB is centraal gelegen in het werkgebied
- veel deeltijds werkende teamleden
- gedeeld gebruik van de infrastructuur door bvb. arbeidsgeneeskunde, welzijnsorganisaties, lokaal verenigingsleven, ...
- groot aantal bissers in sommige scholen van het werkgebied
- betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden (de leerlingenkenmerken vragen specifieke aanpassingen van het onderwijs- en opvoedingsgebeuren)

De schoolse achterstand in het werkgebied varieerde in het schooljaar 2007-2008 van 4% tot 34%. De hoogste percentages schoolse achterstand zien we in het secundair onderwijs met een aanbod technisch en beroepssecundair onderwijs. Toch vallen ook een aantal basisscholen op omwille van het percentage schoolse achterstand. De hogere en lagere percentages komen verspreid over het werkgebied voor. Er is niet meteen een aanleiding om de kwetsbaarheid van de input aan een bepaalde regio of aan bepaalde gemeenten binnen het werkgebied te verbinden.

In het kleuter en lager onderwijs noteren we 10% leerlingen met een **GOK-indicator** voor het schooljaar 2001-2002 en evenveel voor het schooljaar 2004-2005. Dit ligt beduidend lager dan het Vlaams gemiddelde ($\pm 25\%$). We leiden uit de GOK-indicatoren af dat het centrum en de scholen in haar werkgebied alert moeten zijn voor de behoeften van ouders (moeders) met een laag opleidingsniveau.

In het secundair onderwijs noteren we in 2001-2002 voor de eerste graad 18% leerlingen met een GOK-indicator. Dat is licht onder het gemiddelde in Vlaanderen. In 2004-2005 blijft dit percentage vrijwel stabiel. Op basis van de GOK-indicatoren kan voor de eerste graad dezelfde conclusie worden getrokken als voor het basisonderwijs. Ook hier is bij het aanbieden van onderwijs en hulpverlening aandacht nodig voor de invloeden van een laag opleidingsniveau van de moeder. Voor de 2de en 3de graad wordt het GOK-criterium bepaald aan de hand van de schoolse achterstand. We noteren hier 6% leerlingen met een GOK-indicator in 2001-2002 en 5% in 2004-2005. Dat is onder het gemiddelde in Vlaanderen (14%).

In het schooljaar 2006-2007 telt het centrum 101 **GON-leerlingen** (begeleidingen van leerlingen die in het gewoon onderwijs zitten maar een bijzondere behoefte aan ondersteuning hebben) binnen het werkgebied. We merken in het schooljaar 2007-2008 een stijging naar 122 GON-leerlingen. Deze aantallen liggen telkens boven het gemiddelde van de middelgrote centra. De hoogste concentratie vinden we terug in het lager onderwijs.

Op basis van de GOK-gegevens zien we geen concentratie van risicofactoren binnen het werkgebied, maar het is wel duidelijk dat er op basis van de GOK- en GON-gegevens met specifieke behoeften van sommige leerlingen en hun ouders moet rekening gehouden worden.

Wanneer u de focus van de doorlichting hierna bekijkt, zal u merken dat deze gegevens ertoe hebben geleid dat aandacht werd besteed aan de werking ten voordele van kansenbevordering, aan afwezigheden en inschrijvingsrecht en aan de uitwerking van schoolspecifieke doelen, inclusief het aanbieden van schoolondersteuning waar nodig.

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie de begeleidingsaspecten en de procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting. De geselecteerde items zijn aangeduid met 'J'.

3.1 Begeleidingsaspecten in de focus

115055 - Vrij CLB Deinze te Deinze

	DL-f
Beleidsplan/Beleidscontract	
Opstellen	
Conform art.38 en art.39 van decreet CLB (1/ 12/ 1998)	J
Leerlinggebonden activiteiten	
Leer- en ontwikkelingsmoeilijkheden	
Keuzebegeleiding tijdens de onderwijsloopbaan	
Afwezigheden en inschrijvingsrecht	J
Sociaal-emotioneel welbevinden	
Risico omwille leeftsituatie, schoolbeleving of gedrag	
Programmatoreische preventie gezondheidszorg	
Algemene consulten	J
Gerichte consulten	
Bijzondere consulten	
Profylaxe bij besmettelijke ziekten	
Vaccinaties	
Schoolondersteuning	
Keuzeproces onderwijsloopbaan	
Zorgbeleid georganiseerd door de school	
Gezondheidsbevordering, veiligheid en hygiëne op de school	J
Draaischijffunctie tussen school en welzijn/ gezondheid e.a.	
Leerbedreigd omwille van sociale achtergrond of leefsituatie	J
Samenwerking gewoon en buitengewoon onderwijs	J

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Algemeen	
Leiderschap	
Visie	
Besluitvorming	
Kwaliteitszorg	
Zelfevaluatie	
Kwaliteitssysteem	X
Personeel	
Personeelsbeheer	
Personeelsorganisatie	
Evaluatiesysteem	
Professionalisering	
Aanvangsbegeleiding	
Deskundigheidsbevordering	
Logistiek	
Materieel beheer	
Financiële middelen	
Kostenbeheersing In/ curs	
Uitrusting	
Infrastructuur	X
Welzijn	
Veiligheid	X
Gezondheid en hygiëne	
Milieu	
Werken/ stages	
Onderwijskundig	
Curriculum	
Info over onderwijs	
Info over gezondh/ welzijn	
Info over kinderrechten	
Begeleiding	
Afstemming school/ CLB	X
Hulpverlening	
Prevent. Gezondheidszorg	X
Schoolondersteuning	X
Evaluatie	
Attesteringspraktijk	X
Verwijspraktijk	X

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

Output	
Schoolloopbaan	
Rendement	X
Toegang tot onderwijs	
Outcomes	
Vervolgonderwijs	
Aansluiting arbeidsmarkt	
Tevredenheid	
Leerlingen	
Personeel	X
Partners	X

4 KWALITEITSPROFIEL

Het Vrij CLB van Deinze is een middelgroot centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB). Het ligt centraal in het werkgebied. We onderscheiden in dit werkgebied de regio Deinze en de regio Aalter.

Niet alle leerlingen uit het werkgebied van het centrum behalen even goede resultaten op school. Wanneer we naar het verloop van de schoolloopbaan kijken, dan valt op dat heel wat leerlingen achterstand opliepen. We gingen na hoe het centrum de scholen ondersteunt om leerlingen met schoolse achterstand op te vangen en om achterstand te voorkomen.

We stellen ook een belangrijke aanwezigheid vast van leerlingen met speciale noden en behoeften wat zich laat zien in een vrij groot aantal verwijzingen en GON-begeleidingen.

Op basis van informatie die gedeeltelijk door het centrum en gedeeltelijk door de inspectie werd verzameld, zien we dat de verschillende betrokkenen tevreden zijn over de CLB-werking.

We leerden tijdens de doorlichting een dynamisch centrum kennen dat begaan is met haar opdracht en met de ontwikkeling en de kwaliteit van haar werking. Het centrum streeft hierbij naar een goede afstemming tussen school en CLB. Tijdens deze doorlichting werd ingezoomd op deze afstemming met het accent op leerplichtopvolging, gezondheidsbevordering en kansenbevordering.

De doorlichting heeft uitgewezen dat het centrum nog betere resultaten kan bereiken in het bestrijden en voorkomen van schoolse achterstand met bijzondere aandacht voor de kwetsbare leerlingen.

Het VCLB Deinze voert haar opdracht zowel op het vlak van de begeleiding van leerlingen als op het vlak van de ondersteuning van scholen uit op een doordachte wijze. Op basis van wat tijdens de doorlichting werd onderzocht (cfr focus) stelden we vast dat het accent vooral ligt op de begeleiding van individuele leerlingen. De schoolondersteuning is nog minder sterk uitgebouwd en binnen dit luik zien we ook nog verschillen tussen de begeleidingsonderwerpen (gezondheidsbevordering, kansenbevordering, ...). Het voorkomen en inperken van moeilijkheden en/of problemen is voor bepaalde aspecten van leerlingenbegeleiding in mindere mate aanwezig.

Het centrum heeft een visie op leerplichtbegeleiding uitgewerkt, gecommuniceerd met de scholen en voorziet in de ondersteuning van de medewerkers. Het blijft van belang deze visie te vertalen naar de specifieke schoolcontext en de effecten van de toepassing op te volgen.

De programmatorische preventieve gezondheidszorg (consulten, vaccinaties en profylaxe van besmettelijke ziekten) is goed uitgebouwd. Om de kwaliteit te bewaken baseert het centrum zich op de wetenschappelijk onderbouwde standaarden. Om een gelijkgerichte werking na te streven wordt voor elke opdracht (consult, ...) een centrumeigen procedure afgesproken. Door middel van interne evaluatie en reflectie op het eigen handelen stuurt men de werking continu bij.

Het CLB kiest voor een ondersteuning van het gezondheidsbeleid op vraag van de school. Binnen de gegeven context bakent het centrum duidelijk haar rol en grenzen af. Een sterker uitgebouwde multidisciplinaire aanpak biedt de mogelijkheid om de taakbelasting evenwichtiger te spreiden.

Voor wat kansenbevordering betreft zien we een trendbreuk met de sterke ontwikkelingsdynamiek van het centrum. Tijdens de doorlichting stelden we vast dat een duidelijke visie ontbreekt van waaruit op basis van een beginanalyse doelstellingen worden geformuleerd. We merken een zorg voor de kansbelemmerde leerlingen die zich vertaalt in een vaak praktische ondersteuning van de individuele leerling en de ouders (bvb. huisbezoek, financiële moeilijkheden helpen oplossen, ...). Het centrum krijgt de opdracht prioritair werk te maken van een sterkere uitbouw van de kansenbevordering waarbij men niet enkel aandacht heeft voor de individuele leerling maar vooral inspeelt op mogelijke belemmeringen die van de begeleiding en/of het onderwijs uitgaan.

Het inspectieteam heeft beslist hiervoor geen vervolgregeling op te leggen. Het CLB krijgt de ruimte dit aan te pakken binnen haar eigen traject omdat wij vertrouwen op het engagement van de leiding en de ontwikkelingskracht die in het centrum aanwezig is en die reeds aangetoond werd bij andere aspecten van de werking.

Na zelfevaluatie heeft het centrum beslist om verbeteracties op te zetten i.v.m. multidisciplinair handelen en dit onderwerp werd opgenomen in het kwaliteitssysteem. Tijdens de doorlichting kwam tot uiting dat het centrum inspanningen doet om tijdens het verwijzingsproces alle disciplines te betrekken maar daar nog niet altijd in slaagt. Het is daarom goed de inhoudelijke meerwaarde van de reorganisatie op het vlak van multidisciplinair teamoverleg te blijven opvolgen.

De vaststellingen tijdens de doorlichting wijzen op een organisatorisch sterk uitgebouwd centrum.

Binnen het participatief uitgebouwd kwaliteitsbeleid is heel wat in beweging.

Een duidelijk onderscheid bewaken tussen de eigenlijke zelfevaluatie en de verbeterplannen die eruit voortvloeien zal een meerwaarde betekenen voor het geheel van de kwaliteitszorg.

De uitdaging zal erin bestaan de ontwikkelingen te vertalen naar de concrete praktijk met daaraan gekoppeld een effectmeting en evaluatie.

Op die manier zal men doelgerichter kunnen inspelen op de noden en behoeften binnen het eigen werkgebied en meer effect bereiken bij de leerlingen voor wie het uiteindelijk bedoeld is.

5 RESULTATEN

5.1 Regelgeving en begeleiding

Het onderzoek van de begeleidingsactiviteiten levert voor de focus volgende conclusies op:

Beleidsplan/Beleidscontract

Het beleidsplan of beleidscontract vermeldt minstens de elementen zoals vermeld in art 39 DCLB.

Voldoet

Vaststellingen

- Het centrum maakte een belangrijke evolutie door in de wijze waarop artikel 39 in de afsprakennota's wordt omgezet. De afspraken werden overzichtelijk opgemaakt en we merken een meer schoolspecifieke invulling bij het maken van afspraken tussen school en CLB.
- Welke taken en de wijze waarop ze zullen worden uitgevoerd is doorgaans duidelijk, maar niet waarom ze worden opgenomen. Doelgerichte afspraken ontbreken nog vaak. De doelstellingen die men vooropstelt en de effecten die men ermee wil bereiken komen nog onvoldoende tot uiting. Daardoor is niet steeds duidelijk wat men met de afstemming bij de leerlingen (doelgroepleerlingen) wil bereiken.
- We stellen vast dat de evaluatie van de werkwijze jaarlijks wordt uitgevoerd. De evaluatie van de schoolspecifieke doelstellingen en de vooropgestelde effecten is in de huidige situatie nog moeilijk realiseerbaar.
- Reflectie op het eigen handelen moet ertoe leiden dat alle medewerkers vanuit éénzelfde visie een schoolspecifieke invulling kunnen geven aan de afspraken tussen school en CLB conform art.39,2° van het DCLB.

Leerlinggebonden activiteiten

Afwezigheden en inschrijvingsrecht

Voldoet

Vaststellingen

- Het centrum nam initiatieven om inzicht te verwerven in leerplichtbegeleiding- en opvolging oa via een profielgroep (tijdelijke werkgroep). Er werd een visie ontwikkeld die aanleiding geeft tot differentiatie. Er zijn afspraken op schooloverstijgend niveau via overleg met de scholengemeenschap. Instrumenten zoals stappenplan, checklist, ... zijn ter beschikking van de medewerkers. De toepassing van de visie en het gebruik van de middelen is soms afhankelijk van de individuele medewerker.
- Het CLB heeft afspraken i.v.m. registratie maar heeft niet de gewoonte om samen met de school de geregistreerde gegevens te analyseren. Er worden geen criteria afgesproken in functie van de signalering van probleemleerlingen. Daardoor heeft men geen zicht op de kwaliteit van de registratie en de signalering die eruit voortvloeit.
- Er wordt gestructureerd overleg voorzien via het MDO of de Cel leerlingenbegeleiding. Hier worden vooral problematische en/of zorgwekkende afwezigheden besproken.
- Documenten en gesprekken wijzen uit dat het CLB haar werking vooral uitbouwt naar de begeleiding van de individuele leerling. Het centrum verzamelt weinig gegevens en maakt onvoldoende gebruik van de gegevens van de school om haar werking af te stemmen of bij te sturen. Dit heeft voor gevolg dat er te weinig zicht is op de mate waarin de afwezigheidsproblematiek manifest aanwezig is in het schoolsysteem en dat het opnemen van structurele preventie moeilijker kan gerealiseerd worden.

Programmatorische preventieve gezondheidszorg

Algemene consulten

Voldoet

Vaststellingen

- Het centrum voert de algemene leeftijdsgebonden consulten uit conform de regelgeving en de aanbevelingen in de standaarden. De consulten en de (interne en externe) verwijzingen worden uitgevoerd volgens intern opgestelde procedures en checklists waardoor de gelijkgerichtheid in het handelen wordt gestimuleerd.
- Aan de hand van een jaaroverzicht wordt een elektronische planning opgemaakt. Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke noden en behoeften van de school (grootte van de groepen, ...) en de beschikbaarheid van de medewerkers. Afwezige leerlingen en/of selectieve onderzoeken worden in de planning opgenomen en/of er worden inhaaldagen georganiseerd.
- Het centrum verzamelt bij de voorbereiding van het consult alle relevante gegevens van de leerlingen die een kwaliteitsvolle uitvoering mogelijk maken.
- Het centrum streeft naar een hoge mate van ouderbetrokkenheid bij kleuteronderzoeken.
- Er is aandacht voor een verzorgde communicatie naar ouders en leerlingen niet alleen over de resultaten na een consult maar ook over de inhoud en de uitvoering van een consult. Er wordt extra aandacht besteed aan de (praktische) ondersteuning van kansarme ouders.
- Het centrum doet beroep op huisartsen in opleiding wat een ondersteuning voor de werking betekent en meteen een link inbouwt naar het netwerk.
- Binnen preventieve gezondheidszorg is een cultuur van analyseren en verwerken van gegevens duidelijk merkbaar. We merken wel een wisselende aandacht binnen de equipe voor interne evaluatie.

Schoolondersteuning

Gezondheidsbevordering, veiligheid en hygiëne op de school

Voldoet

Vaststellingen

- Het centrum heeft een uitgeschreven visie voor de ondersteuning van het gezondheidsbeleid op school waarbij de optie werd genomen niet proactief op te treden. Er werd gekozen voor een vraaggestuurde werking omwille van de taakbelasting van de personeelsleden. Deze visie werd extern gecommuniceerd o.a. via de centrumraad.
- De werking wijst op de toepassing van dit standpunt. Het gevolg daarvan is een beperkte input en ondersteuning van de scholen. Daarenboven stellen we grote verschillen vast naargelang het individu en/of het onderwijsniveau.
- Instrumenten en materialen voor de ondersteuning van gezondheidsbeleid op school zijn beschikbaar.
- Om een antwoord te geven op vragen van de school wordt vaak een beroep gedaan op de (para-)medische discipline, terwijl gezondheidsbeleid meerdere facetten omvat zowel op fysiek, psychisch en sociaal vlak. Bepaalde initiatieven uitgevoerd door andere disciplines worden niet onder de noemer 'schoolondersteuning gezondheidsbevordering' geplaatst, hoewel dit zou kunnen (bvb het pestbeleid). Het versterken van een multidisciplinair draagvlak is wenselijk.
- Het CLB werkt samen met de partners van het netwerk (bvb LOGO, VIGEZ, ...) en heeft hiermee afspraken gemaakt.

Leerbedreigd omwille van sociale achtergrond of levensituatie

Voldoet niet

Vaststellingen

- We kunnen uit de werking niet duidelijk afleiden op welke wijze het centrum de toepassing van artikel 22 heeft voorbereid en vertaald naar de praktijk. We stellen vast dat er 'zorg is voor allen' echter zonder differentiatie naar de specifieke behoeften van deze doelgroep. Dit tekort aan differentiatie blijkt zowel uit de praktijk als uit de ondersteuning die aan de medewerkers wordt geboden.
- De toepassing komt vooral tot uiting op het niveau van 'bezorgd zijn voor'. Dit blijkt uit de wijze waarop individuele gesprekken worden gevoerd, huisbezoeken worden gebracht, de steun om in primaire behoeften te voorzien, ...
- Daardoor wordt er te weinig proactief gewerkt voor deze doelgroep en is er te weinig alertheid voor achterstellingsmechanismen en drempels in onderwijs en begeleiding.
- De kennis van mogelijke partners om mee samen te werken aan kansenbevordering of om de eigen deskundigheid te vergroten kan meer actief worden verkend. Dit kan eveneens nuttig zijn voor het uitwerken van een eigen referentiekader dat toelaat het eigen handelen te sturen en te evalueren.
- Uit documenten en gesprekken blijkt een geringe betrokkenheid bij de ontwikkeling en de ondersteuning van het GOK-beleid in de scholen. Dit heeft voor gevolg dat het centrum moeilijk kan inschatten of de effecten van de acties die de school onderneemt ook effectief bereikt worden bij de prioritaire doelgroepen en de leerlingen waarvoor ze bedoeld zijn.
- Ondanks het bestaan van een ondersteuningscel voor kansenbevordering zien we onvoldoende effect op de ontwikkeling van kansenbevordering in het CLB.
- We stellen hier een trendbreuk vast met wat we op het vlak van ontwikkeling zien voor andere aspecten van de werking. Actualisering en uitwerking van eerder verzamelde gegevens en opgestarte initiatieven ontbreken.

Samenwerking gewoon en buitengewoon onderwijs

Voldoet

Vaststellingen

- Er zijn geen indicaties van groeiende initiatieven voor de ondersteuning van een structureel samenwerkingsverband tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs.
- Er bestaat wel een goed uitgebouwde samenwerking in het kader van geïntegreerd onderwijs op leerlingenniveau. Dit omvat het overleg om de principiële bereidheid van alle betrokkenen na te gaan en de evaluatie (tussentijds of einde schooljaar) van het integratieplan dat werd opgesteld.
- We stellen vast dat binnen het centrum het team buitengewoon onderwijs geïntegreerd werkt in het groter geheel van de teams en dat collegiale consultatie een gangbare praktijk is.
- De verwachting leefde dat de vorming handelingsgerichte diagnostiek invloed zou hebben op de verwijspraktijk en dat de GON-werking een samenwerking op gang zou brengen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs. Dit konden we niet direct vaststellen.

5.2 Schoolloopbaan**5.2.1 Rendement**

Er werd vastgesteld dat het CLB uitvoering geeft aan haar opdrachten, maar nog onvoldoende vanuit de behoeften en noden van haar prioritaire doelgroepen en nog te weinig met concrete doelen en te bereiken effecten voor ogen.

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

5.4.1 Tevredenheidsonderzoek bij leerlingen en ouders door het CLB

- a. Het CLB organiseerde bevestigingen m.b.t. de CLB-werking via de ouderraden en de leerlingenraden (2004-2005).
 - Bij de leerlingen blijkt een globale tevredenheid over de CLB-dienstverlening. Voorstellen tot verbetering waren: (a) leerlingen zo weinig mogelijk uit de les halen omdat dit gelinkt wordt aan problemen en (b) een groter vertrouwen creëren door een betere bekendmaking van de werking.
 - Een score van 6,8/10 wijst uit dat ouders wisselend tevreden zijn over de CLB-begeleiding. Deze score wordt bepaald door o.a. de persoonlijke benadering, de betrokkenheid, het gevoel ernstig genomen te worden, deskundige begeleiding, goede diagnose en adviezen, wachttermijn, discretie, een antwoord op de hulpvraag, ...
- b. Het VCLB Deinze deed tijdens het schooljaar 2007-08 nog een onderzoek naar de cliënttevredenheid bij ouders van het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs en bij leerlingen van het secundair onderwijs. De bevestigde personen hadden minimaal twee contacten met het CLB.
 - De vooropgezette score van 90% werd gehaald o.a. voor volgende aspecten: doorverwijzing naar de juiste persoon, snelheid waarmee ingegaan werd op de vraag van de cliënt, duidelijkheid i.v.m. verwachtingen t.a.v. CLB, de vlotte bereikbaarheid van het CLB om een vraag te stellen, ...
 - De score werd niet gehaald o.a. voor: met welke vraag kan ik als ouder of leerling bij CLB terecht, betrokkenheid van de leerling bij het traject, het terug beroep doen op CLB bij latere hulpvraag, ...

Het CLB distilleerde hieruit een aantal verbeterpunten.

5.4.2 Tevredenheidsonderzoek bij het personeel door de inspectie

- a. Uit de schriftelijke bevestiging van het personeel weerhouden we volgende items als sterk: algemeen welbevinden, ondersteuning door de directie, doelmatigheidsbeleving, collegialiteit, mogelijkheid tot professionele ontwikkeling, samenwerking met de scholen, netwerk, ...
- b. Volgende items kregen verdieping tijdens de interviews bij het onderzoek ter plaatse: de werkdruk, de tevredenheid met onderwijsbeleid en de leerlingengerichte taakoriëntatie.
- c. Dit gaf volgende resultaten:
Beginnende medewerkers waren sterk tevreden over wat als sterk uit de bevestiging naar voor kwam en minder tevreden over de toenemende werkdruk (overbevestiging, planlast consulten), de soms moeilijke positie van de CLB-medewerker t.a.v. de school, de administratie en registratie.

Ervaren medewerkers bevestigden eveneens de resultaten van de schriftelijke bevestiging voor wat betreft sterk tevreden en waren minder tevreden over de toenemende werkdruk waardoor inperking van teamwork en soms minder grondige aanpak.

We kunnen hieruit besluiten dat het algemeen welbevinden goed is. De collegialiteit en de ondersteuning door de directie worden gewaardeerd. De steeds complexer wordende problematieken die zich aandienen brengen een gevoel van hoge werkbelasting mee. Vooral scholen en ouders zijn (veel)-eisend en stellen hoge verwachtingen aan de CLB-medewerker. Bij de (para-)medische equipe wegen vooral de verplichte opdracht (consulten) zwaar.

5.4.3 Tevredenheidsonderzoek bij de partners

- a. Het VCLB Deinze nam deel aan het tevredenheidsonderzoek vanuit de **Katholieke Universiteit Leuven** bij de scholen. De cijfergegevens voor CLB Deinze stemmen overeen met de globale resultaten van het onderzoek. Dit betekent dat zowel directies, leerlingenbegeleiders, zorgcoördinatoren als leerkrachten overwegend positief scoren.

b. Onderzoek bij de partners door de inspectie

- Schoolvertegenwoordigers Deinze zijn sterk tevreden over:
 - Een vast team, continuïteit, stabiliteit
 - Een goede integratie in de school
 - CLB is een gezond kritische partner zowel naar de school als naar de ouders
 - De deskundigheid
 - De vlotte informatiedoorstroming binnen de scholengemeenschap
 - De sterke schoolondersteuning
 - De “andere”, onafhankelijke kijk van het CLB die als een meerwaarde wordt ervaren bij de leerlingenbegeleiding
 - De ondersteuning bij de loopbaanbegeleiding
- Schoolvertegenwoordigers Deinze zijn minder tevreden over:
 - De soms trage en stoeve informatiedoorstroming vanuit andere scholengemeenschappen
 - De wachttijd bij problematieken van psycho-sociale aard
 - De tijdnoed en wachttijd o.a. door de toename van het aantal problematieken
 - Het soms onduidelijk profiel: waarvoor kan men bij een CLB terecht? (o.a. bij de medische equipe)
 - De opvolging van afwezigheden
 - De concrete schoolondersteuning in de klas
- Schoolvertegenwoordigers Aalter zijn sterk tevreden over:
 - De vlotte contacten
 - De hoge inzet
 - De een sterke participatie vooral in het basisonderwijs
 - De hoge deskundigheid complementair met die van de school
 - Een breed draagvlak en de collegialiteit
 - De objectiviteit, de neutraliteit en de onafhankelijkheid
 - De draaischijffunctie en de rol binnen het netwerk
 - De meerwaarde op verschillende niveaus
 - De ondersteuning van de loopbaanbegeleiding
 - Door het Decreet is de werking dichter bij de school gekomen
- Schoolvertegenwoordigers Aalter zijn minder tevreden over:
 - De sterke overbevraging en mede daardoor de lange wachttijden (sommige scholen zoeken alternatieven)
 - De medische onderzoeken die in Deinze moeten plaatsvinden (tijdverlies)
 - Het strakke woensdagvoormiddagoverleg waardoor soms beperktere bereikbaarheid van sommige medewerkers

Algemeen besluit Tevredenheid:

Uit de onderzoeksgegevens en de bevraging blijkt een globale tevredenheid m.b.t. de werking van het VCLB Deinze.

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.1.1 Leiderschap

De evolutie en ontwikkeling binnen het centrum getuigt van een doordacht, stimulerend en begeleidend leiderschap.

6.1.2 Visie

6.1.3 Besluitvorming

6.1.4 Kwaliteitszorg

Het CLB maakt duidelijk werk van een kwaliteitsbeleid conform de regelgeving en is gestart met zelfevaluatie.

6.1.4.1 Zelfevaluatie

- Een zelfevaluatierapport werd opgemaakt ter voorbereiding van de visitatiecommissie in 2006 – 2007.

6.1.4.2 Kwaliteitssysteem

Vaststellingen:

- Het centrum werkt vanuit een visie op kwaliteitszorg en verantwoordt de stappen die gezet worden om een kwaliteitssysteem uit te bouwen. Het kwaliteitsbeleid wordt participatief uitgebouwd. Daartoe werden kwaliteitskringen opgericht. De kwaliteitscoördinator en de directie bepalen samen welke items prioritair behandeld worden. De verantwoordelijkheden zijn gedeeld binnen het centrum.
- De opbouw van het kwaliteitshandboek (elektronisch toegankelijk voor alle medewerkers) is logisch maar dreigt op termijn omwille van de gedetailleerde uitwerking aan overzichtelijkheid in te boeten. Het moet voor de medewerkers duidelijk zijn wat louter informatief in de structuur werd opgenomen en wat hun handelen aanstuurt in functie van kwaliteitsbewaking.
- We stellen vast dat de verbeterplannen niet eenvormig zijn opgemaakt en nog onvoldoende conform artikel 97 zijn uitgewerkt. Een meer consequente toepassing van art.97 DCLB dringt zich op. Bij het formuleren van kwaliteitsdoelen kan het expliciteren van de beginsituatie, verbeterdoelen formuleren en opvolgen van effecten consequent toepassen hiervoor een aanzet en hulp zijn.

Multidisciplinair handelen

- Het multidisciplinair handelen is een belangrijk item binnen het kwaliteitssysteem van het centrum. Dit blijkt uit tal van acties en activiteiten die gedurende de laatste twee jaar werd ondernomen om te komen tot multidisciplinaire zelfsturende teams.
- De praktijk wijst uit dat de verschillende disciplines niet steeds betrokken worden op de strategische momenten in het begeleidingsproces, vooral bij de strategiebepaling komt dit tot uiting. De besluitvorming daarentegen gebeurt doorgaans wel multidisciplinair.
- Het vraaggestuurd overleg (VOG), gestart in januari 2009, heeft voor gevolg dat de verantwoordelijke voor de begeleiding andere medewerkers dient uit te nodigen op de strategische momenten. We stellen echter vast dat de medische en paramedische discipline hierbij minder aan bod komen. Er is wel frequent overleg bij het gevoel 'vast te lopen' of 'niet verder te kunnen'.
- Vanuit de externe evaluatie geven we aan dat het goed is dit verder op te nemen en:
 - o het betrekken van alle disciplines te garanderen op de scharniermomenten van een begeleidingstraject
 - o het VOG zodanig te organiseren dat 'zelfsturend' niet 'vrijblijvend' wordt. De organisatie van VOG wordt best voorzien van een aantal afspraken in functie van het bewaken van multidisciplinair handelen als principe waardoor het zich niet beperkt tot een vorm van 'zelfhulp'.
 - o gegevens te verzamelen in functie van inhoudelijke bijsturing (in welke mate verloopt het multidisciplinair overleg effectiever en efficiënter?), naast het verkrijgen van zicht op de tevredenheid m.b.t. de reorganisatie.

6.2 Personeel

6.2.1 Personeelsbeheer

6.2.2 Professionalisering

6.3 Logistiek

6.3.1 Materieel beleid

6.3.1.1 Financiële middelen

6.3.1.2 Kostenbeheersing

6.3.1.3 Uitrusting

6.3.1.4 Infrastructuur

Vaststellingen:

- Niet alle algemene consulten gaan door in de hoofdvestiging te Deinze en daarom werd de infrastructuur op de andere locatie gecontroleerd.
- Er is in Deinze één medisch circuit bestaande uit een wachtruimte, 4 kleedhokjes, een tussenruimte, een biometrielokaal met afzonderlijke audioruimte en een dokterslokaal. Om de privacy te garanderen is het nodig ervoor te zorgen dat de deur tussen het sas (annex de kleedhokjes) en de biometrie tijdens het onderzoek dicht gehouden wordt.
- In de consultatieruimte te Aalter zijn geen kleedhokjes voorzien waardoor de privacy niet gegarandeerd kan worden. De noodzaak dringt zich op om ofwel de infrastructuur i.s.m. de scholengemeenschap van Aalter uit te bouwen tot een volwaardig medisch circuit ofwel de werkwijze dermate aan te passen dat de privacy gegarandeerd is.

6.3.2 Welzijnsbeleid

6.3.2.1 Veiligheid

Vaststellingen:

- Het VCLB Deinze is aangesloten bij het project van de VCLB Koepel waardoor het samen met andere centra deel uitmaakt van één technische bedrijfseenheid. Daardoor beschikt men over een gezamenlijke interne dienst, een centraal afgesloten contract met een externe dienst (IDEWE) en een (overkoepelend) comité preventie en bescherming op het werk.
- Het dossier Veiligheid en Welzijn bevat alle wettelijk voorgeschreven (interne en externe) documenten.
- De hiërarchische lijn is duidelijk en de lokale contactpersoon veiligheid werkt heel goed mee bij de uitbouw van het veiligheidsbeleid. De organisatie binnen het centrum laat toe een zeer degelijk welzijnsbeleid te voeren.

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de integratie van ontwikkelingen en -innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie

6.4.2.1 Afstemming tussen school en CLB

Vaststellingen:

- Positief is het feit dat de voorbije jaren een dialoog groeide op meerdere niveaus (scholengemeenschap, centrumraad). Deze dialoog laat toe krijtlijnen te bepalen en geeft het centrum de kans zich qua werking te profileren.
- De evolutie van de afsprakennota's naar meer schoolspecifieke afspraken wordt positief gewaardeerd. Ze bevat doorgaans een duidelijke weergave van de activiteiten die het centrum in de school uitvoert en ook van de eerste zorg die door de school wordt opgenomen. Uit de beschrijving blijkt een subsidiaire werking.
- Het feit te werken met een vast en variabel deel heeft als voordeel dat men een routinematig handelen en praktische weerkerende afspraken niet telkens moet herhalen. De valkuil is echter dat het niet concretiseren van stappenplannen in het vast gedeelte het duidelijk omschrijven van doelen en werkwijzen in het gedrang kan brengen. Het variabel deel zou de schoolspecifieke doelen en werkwijze moeten bevatten wat nu niet steeds duidelijk is.
- Het variabel deel wordt na jaarlijkse evaluatie bijgestuurd en verfijnd hetzij naar aanleiding van een vraag van de school hetzij op initiatief van het schoolteam.
- Het proactief en preventief handelen is minder duidelijk aanwezig voor bepaalde delen van de werking. Indien toch aanwezig is het afhankelijk van de individuele medewerker en/of van het onderwijsniveau. Het gevolg hiervan is dat er verschillen merkbaar zijn in de mate waarin het CLB zijn hefboomfunctie waarmaakt. Hiermee wordt bedoeld dat men de school doet nadenken over de uitbouw van de eerste zorg en de wijze waarop het CLB kan aansluiten bij die eerste zorg.
- Het centrum maakt nog onvoldoende gebruik van gegevens om wat vaak intuïtief wordt aangevoeld te toetsen aan de realiteit. Het actualiseren van de schoolfoto waar destijds mee werd gestart kan hierbij een hulpmiddel zijn.

Het lijkt aangewezen de bestaande verschillen tussen teams en niveaus weg te werken.

6.4.2.2 Hulpverlening

6.4.2.3 Preventieve gezondheidszorg

Vaststellingen:

- Het centrum voert de verschillende processen binnen de preventieve gezondheidszorg op een zorgzame en doelgerichte wijze uit.
- Het centrum streeft naar: (a) een duidelijke omschrijving van te bereiken doelen, (b) een maximale betrokkenheid van de ouders, (c) het realiseren van een maximale onderzoeksgraad (bvb door het opnieuw uitnodigen van afwezigen) en (d) het ondersteunen van het gezondheidsbeleid binnen de school rekening houdend met de draagkracht van de medewerkers. De vaccinatiegraad werd niet rechtstreeks onderzocht maar uit vaststellingen tijdens de doorlichting blijkt dat ook daar diezelfde cultuur leeft.
- Om dit te realiseren probeert het centrum zicht te krijgen op de verschillende problematieken binnen het werkgebied, houdt men zoveel mogelijk rekening met de vragen van de scholen en wordt ondersteuning geboden aan de medewerkers teneinde hun opdracht zo kwaliteitsvol mogelijk te kunnen uitvoeren.
- Het CLB beschouwt preventieve gezondheidszorg als een bewaken en bevorderen van gezondheid in zijn ruimste betekenis ondanks het feit dat er geen uitgeschreven visie is. De werkwijze wordt afgetoetst o.a. via de centrumraad.
- Het centrum volgt de evoluties op binnen de jeugdgezondheidszorg. Deze ontwikkelingen worden beschouwd als inspiratiebron om de werking in het centrum af te stemmen op de eigen leerlingenpopulatie.

- Het CLB verzamelt, analyseert en verwerkt gegevens zoals verwijzingen, nazorggegevens, ouderparticipatie 2^e kleuter, aanwezigheden bij consult, ... Deze gegevens worden nog niet systematisch gebruikt door iedereen om de eigen werking te evalueren en bij te sturen.
- Het gebruik van de resultaten van externe evaluaties op een systematische wijze kon niet worden vastgesteld tijdens de doorlichtingsactiviteiten.

6.4.2.4 Schoolondersteuning

Vaststellingen

- Schoolondersteuning werd nagegaan voor:
 - o gezondheidsbevordering, veiligheid en hygiëne op de school
 - o leerbedreigd omwille van sociale achtergrond of leefsituatie
 - o samenwerking gewoon en buitengewoon onderwijs
- Het ontbreken van een duidelijke visie kan aan de basis liggen van de geringe ontwikkeling van schoolondersteuning binnen het centrum.
- Er bleek een duidelijk verschil in de wijze waarop de verschillende aspecten van schoolondersteuning binnen het centrum worden uitgebouwd. Dit hebben we vooral vastgesteld voor gezondheidsbevordering en kansenbevordering.
- Het CLB stelt weinig doelstellingen voorop als 'te bereiken'. Wat men nastreeft kan moeilijk afgeleid worden uit documenten tenzij voor het versterken van de eerste zorg op school (bvb project 'pestvrije school', drugbeleid) en voor het coachen van gezondheidsbevordering op vraag. Hoewel dit niet verder werd onderzocht blijken duidelijke verschillen die afhankelijk zijn van de individuele medewerker en/of het schoolniveau.
- Er zijn weinig indicaties van zorg en ondersteuning van het personeel m.b.t. kansenbevordering en de ondersteuning van de samenwerking tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de integratie van ontwikkelingen en -innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie
- het gebruik van interne gegevens voor evaluatie en bijsturing

6.4.3.1 Attesteringspraktijk

Vaststellingen:

- Uit de bespreking van de cases blijkt dat, wanneer de medewerker zich bevindt in een spanningsveld tussen het belang van de school en het belang van het kind, men zich professioneel en onafhankelijk opstelt en het belang van het kind laat primeren.
- Tijdens de bespreking is ook gebleken dat de beslissing om een bepaald attest uit te schrijven multidisciplinair overlegd is en dat de beslissing door het hele team gedragen wordt.

6.4.3.2 Verwijspraktijk

Vaststellingen:

- Gesprekken en documenten wijzen erop dat het CLB inspanningen doet om een zo goed mogelijk leerzorgniveau voor leerlingen te bepalen. Er is een eigen visie uitgeschreven en de ontwikkelingen op dit terrein worden opgevolgd en vorming voorzien. Het centrum beschikt over de nodige middelen voor diagnostiek.

- Tijdens de bespreking van de cases zijn de verschillende stappen binnen het verwijstraject moeilijk te achterhalen. Men is geneigd snel te handelen waardoor de fases snel overvloeien van de één in de andere zonder duidelijke afbakening.
- De vraagverheldering is nog te weinig uitgebouwd en verfijnd. Dit heeft voor gevolg dat (a) het multidisciplinair overleg (VOG) niet steeds op het juiste moment kan geplaatst worden, (b) het formuleren van doelstellingen bemoeilijkt wordt en (c) dat alternatieve hypothesen niet overwogen worden.
- Uit de doorlichting blijkt dat de mate van vraagverheldering en multidisciplinair handelen sterk bepalend is voor de wijze waarop diagnostiek wordt ingezet.
- Het advies wordt afgetoetst bij meerdere betrokkenen (school, ouders). Het is moeilijk na te gaan of het advies steeds aansluit bij de effectieve hulpvraag.
- Men heeft nog te weinig aandacht voor het tijdstip waarop en de systematiek waarmee ouders en leerlingen betrokken worden bij het begeleidingsproces, nu enkel op het moment van de adviesbespreking.
- In het multidisciplinair dossier is het chronologisch overzicht niet altijd duidelijk noch volledig.
- Reflectie op eigen handelen is aangewezen opdat handelingsgerichte diagnostiek (HGD) verder ontwikkeld zou worden en in het denken en handelen geïntegreerd. Het gebruiken van de verschillende fases van HGD kan een hulpmiddel zijn bij het systematisch noteren in het dossier en bij het opmaken van een duidelijke taakverdeling.
- Gegevens over de verwijspraktijk worden verzameld maar nog niet geanalyseerd in functie van het verbeteren van de werking.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin het CLB goed is

- Een zeer ontwikkelingsgerichte centrumcultuur en -werking met aandacht en zorg voor kwaliteit.
- Een cultuur van participatie en betrokkenheid bij het beleid.
- Een hoge mate van inzet, collegialiteit en loyaliteit bij de medewerkers.
- Een kwaliteitsbeleid met afspraken, verantwoordelijkheden en een draagvlak bij de verschillende actoren.
- Het hanteren van interne evaluatie (vooral via bevraging) binnen kwaliteitszorg.
- Het ontwikkelen van een welzijnsbeleid.
- De uitvoering van de programmatorische preventieve gezondheidszorg als coherent proces met aandacht voor kwaliteit. Het inschakelen van 'huisartsen in opleiding' in de werking.

7.2 Relevante aspecten die het CLB kan verbeteren

- Doelen en werkwijze concreter formuleren in de afsprakennota's.
- Opvolgen en ondersteunen van lopende ontwikkelingsprocessen eerder dan steeds nieuwe ontwikkelingen op te starten.
- Vooropzetten en opvolgen van effecten zowel van de eigen procesontwikkeling als van de effecten van leerlinggebonden en schoolondersteunende activiteiten.
- Consequenter uitwerken van kwaliteitsplannen conform artikel 97 DCLB.
- De uitvoering en toepassing van artikel 22 DCLB en de ondersteuning van het GOK-beleid op school.

7.3 Relevante aspecten die het CLB moet verbeteren

nihil

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet van 17 juli 1991, inzonderheid het artikel 5, alsmede in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de wijze waarop sommige bevoegdheden van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap worden uitgevoerd van 2 februari 1999, artikel 10:

is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG**

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Marleen Dobbels

Datum van verzending aan de inrichtende macht en de directie:

Voor kennisname

De inrichtende macht / de directie

Naam: